

Yttrande

Dnr 24KS251-5
2024-09-17

Samhällsbyggnadsutskottet

Martin Gunnarsson
Telefon 026-17 90 44
martin.gunnarsson@gavle.se

Yttrande – Strategi för ett tillgängligt Gävleborg

Ert diarienummer: RS 2024/176

Delegationsbeslut enligt punkt 11:14 i Kommunstyrelsens delegationsordning, beslutad 2024-02-06.

Beskrivning av ärendet

Gävle kommun har 2024-05-08 mottagit rubricerad remiss från Region Gävleborg. Strategin är ett mycket viktigt styrande dokument som bland annat ligger till grund för prioriteringar i kommande Trafikförsörjningsprogram, Länstransportplaner, samt inspel till Nationell planering.

Strategin har målår 2045 inom tre fokusområden; Rumslig närhet, digital tillgänglighet och fysisk mobilitet.

Yttrande

Gävle kommun tackar för remissen, och vill lämna följande synpunkter:

Översiktliga synpunkter:

För alla de tre fokusområdena är en väl fungerade, och väl använd kollektivtrafik av stor vikt. Trots ambitiösa mål så ökar inte antalet resande i den takt som är önskvärd. En stor bidragande faktor är att priset på en kollektivtrafikresa nu är så pass högt att det i vissa fall blir billigare att ta egen bil än att resa kollektivt. En allt för högt prissatt kollektivtrafik riskerar dessutom att tillgängligheten på arbetsmarknaden kraftigt försämras för de grupper som inte har tillgång till egen bil, vilket i sin tur påverkar arbetslöshet och möjlighet för företagen att kunna anställa.

Det är därför av stor vikt att prissättningsmodellen för kollektivtrafiken ses över i syfte att göra det billigare att resa kollektivt. Detta kan exempelvis vara en bidragande orsak till att det är så pass höga flöden på E16 mellan Gävle och Sandviken, trots en väl utbyggd kollektivtrafik.

Fokusområde: Rumslig närhet

Regionen behöver tydligare koppla sin verksamhet inom hälsofrämjande aktiviteter till sin länstransportplan. Den stora potentialen för omställning mellan bil och cykel finns i stadsmiljöerna. För de som har tillgång till både

cykel och bil så kan det räcka att den uppleva trafiksäkerheten i en enda korsningspunkt är för osäker, för att man ska låta cykeln stå, trots att avståndet till målpunkten är kort. Ofta utgörs denna upplevt osäkra passage av en statlig väg. Det är därför av stor vikt att kommande länstransportplaner fokuserar mer på att åtgärda passager på statlig väginfrastruktur än vad som gjorts hittills. Åtgärderna behöver inte alltid vara planskilda, utan hastighetssäkring kan vara gott nog jämfört med den ursprungliga situationen.

Vidare behöver kommande länsplaner tydligt prioritera cykelfrågor högre – och utöver passagefrågan behöver även ortssammanbindande GC-vägar få en större pott än vad som hittills tilldelats. Att uppnå cykelbarhet kan göras på flera vis än enbart en separerad GC, och detta behöver Region Gävleborg arbeta för.

Gävle kommun arbetar för stunden aktivt med att ta fram koncept för så kallade Ekomackar- en detaljplanlagd plats där alla förnyelsebara drivmedel kan etableras på samma ställe (El, HVO100, E85, Biogas, Vätgas). Det regionala strategin får med fördel peka ut platser i länet som är lämpliga för denna typ av koncept.

När det gäller drivmedelsfrågan är det av stor vikt att rätt terminologi används, och att frågan beskrivs teknikneutralt; i stora delar av remissen omnämns enbart elektrifiering. Denna term bör genomgående bytas till "Omställning" i syfte att även inkludera fler drivmedel än enbart el. För att få acceptans i omställningen behövs alla förnyelsebara drivmedel, primärt eftersom de förnyelsebara drivmedlen E85, HVO och Biogas är nåbara för länsinvånare med sämre ekonomiska förutsättningar, men också för att de kan användas i stora delar av den redan producerade, befintliga flottan. Näringslivets transporter är också beroende av olika drivmedelsalternativ för att kunna klara av sina mångfacetterade uppdrag. Att ensidigt fokusera på elektrifiering riskerar därför att missa strategins kortsiktiga mål, och är inte heller ekonomiskt hållbart av marknadsmässiga skäl, även efter 2030.

Det är även av stor vikt att kollektivtrafiken upphandlas strategiskt med olika drivmedelstyper, eftersom det ger en stordriftsfördel för att kunna tillhandahålla förnyelsebara drivmedel även till privatpersoner och företag, inte bara i Gävle, utan även i länets andra kommuner. Exempelvis kan stadsbusstrafik med fördel vara elektrifierad, medan regiontrafiken kan drivas med biogas och/eller HVO100.

Fokusområde: Digital tillgänglighet

Remissen omnämner så kallade Arbetshubbar, och att dessa primärt behöver finnas i stadsmiljö. Ett arbete med denna typ av hubbar bör utökas för att även kunna innefatta viktiga bytespunkter i länet. Eftersom det fortsatt finns områden i länet med bristfällig fibertillgång och bristande mobiltäckning, är det även framgent viktigt att tjänster inom Region Gävleborgs verksamheter även kan vara tillgängliga för den som inte har möjlighet att nyttja e-tjänster m.m.

Fokusområde: Fysisk mobilitet

Ett intressant område som strategin med fördel kan belysa mer är hur vi kan uppnå bättre cykelbarhet i våra mindre tätorter. På dessa platser är sällan avstånden stora, men kompetens kring hur cykel i små orter kan främjas genom klok utformning behövs, vilket följdarbeten till denna strategi (exempelvis kommande cykelplan) skulle kunna bidra med.

Vad gäller skrivningar om järnväg så behöver strategin tydligt fastslå att Regionen i sitt arbete mot 2045, i sin dialog med nationell planering ska prioritera brister på de sträckor som ligger inom ramen för Ten-T, och i synnerhet de olika delsträckorna på Ostkustbanan (Gävle -Sundsvall).

Beslutsunderlag

Remiss 2024-05-08

Missiv 2024-05-08

Christine Forsberg
Planeringschef

Martin Gunnarsson
Planeringsstrateg, infrastruktur och mobilitet